

RA's in het bedrijfsleven

Top 25

Wie zijn de hoogste RA's in het bedrijfsleven? 'de Accountant' screende de besturen van alle AEX- en AMX-fondsen plus nog wat bedrijven. En noteerde de 25 'machtigsten'.

TOM NIEROP EN PETER VAN RIETSCHOTEN

Dat niet alle registeraccountants in het accountantsberoep terecht komen is bekend. Velen kiezen na het openbaar beroep voor een carrière in wat breed wordt aangeduid als 'het financieel management', of kiezen daar al bij aanvang voor het bedrijfsleven. Binnen het totale NIVRA-ledenbestand vormen deze *accountants in business* zelfs de grootste groep. Sommigen klimmen erg hoog. Een goed beeld van hoe vaak dat gebeurt en hoe hoog ze klimmen ontbreekt echter. Tijd dus voor een onderzoekje. Niet uitputtend, en met een slagje om de arm voor de volledigheid, maar toch resulterend in wat je een top 25 van 'hoogste' RA's in het bedrijfsleven zou kunnen noemen.

Beurs en omzet

Het onderzochte speelveld: in de eerste plaats de besturen van vooraanstaande beursgenoteerde ondernemingen. Van de AEX- en AMX-fondsen zijn alle bestuurders met een RA-titel in kaart gebracht. Dezelfde stofkam is gehaald door de besturen van andere bedrijven die je (ietwat arbitrair) vanwege hun omvang of naamsbekendheid 'belangrijk' zou kunnen noemen, voor zover daar althans openbare informatie over beschikbaar is.

Sommige van die bedrijven zijn beursgenoteerd, andere niet.

Hoe meet je de 'zwaarte' van een bestuursfunctie? Dat is lastig, want mede afhankelijk van allerlei niet overzienbare nevenfactoren. De ene cfo is de andere niet en in het ene bestuur spelen andere krachten dan in het andere. Een voor de hand liggende maatstaf is echter de omvang van het desbetreffende bedrijf, gemeten in omzet. Omzet fluctueert minder dan winstcijfers en is dus een stabilere en 'betrouwbare' maatstaf. Met winst als meetlat zou een groot maar tijdelijk verliesgevend bedrijf even niet meetellen, en dat is raar. Omzet zegt ook meer over de omvang van activiteiten dan het eigen vermogen. De ondergrens is voor deze inventarisatie bepaald op een jaaromzet van een half miljard euro.

Weinig ceo's

De resultaten leiden al meteen tot één duidelijke vaststelling. Vrijwel alle RA's in raden van bestuur zijn chief financial officer of - bij bedrijven die het Nederlands trouw blijven - financieel directeur. Algemeen directeuren (ceo's) zijn aanmerkelijk zeldzamer. Slechts twee RA's van de top 25 bekleden zo'n niet-

specifiek-financiële directiefunctie: bestuursvoorzitter Herman Hazewinkel van bouwconcern VolkerWessels en Ronald Icke van arbeidsmarktdienstverlener United Services Group.

Dat ligt gezien de financiële achtergrond van de accountantsopleiding natuurlijk ook wel voor de hand. Veruit de meeste RA's zullen op zijn minst beginnen in een puur financiële functie en dan is de verdere carrièrelijn al snel bepaald. Hoe dan ook: meestal hebben ceo's blijkbaar een andere aanvliegroute dan het type functies waarin de meeste RA's actief zijn. Toch is het aantal accountants onder de ceo's in een land als Groot-Britannië veel groter. Het Britse blad *Accountancy* becijferde in november 2006 dat van de honderd ceo's van bedrijven in de FTSE 100, er twintig zijn opgeleid als accountant. Tegelijk stelt het blad vast dat er, mede door de grotere aandacht voor financiën en corporate governance, al een paar jaar een duidelijke trend is om financieel directeuren te laten doorstromen naar de ceo-zetel.

Bredere beweging

Dit past in een bredere beweging. Ook McKinsey pleitte er onlangs voor het

FOTO'S: SIMONE VAN ES

1 Henk Scheffers

Henk Scheffers (59) is lid van de SHV-directie en onder meer commissaris en voorzitter audit committee bij Wolters Kluwer en Friesland Foods. Bij NPM Capital is hij voorzitter van de investeringscommissie. Werde RA via de 'moeilijke weg': overdag werken en 's avonds studeren. Werkte zeven jaar op een accountantskantoor. Daarna twintig jaar bij Koninklijke Bunge (van interne accountant die daar RA werd tot algemeen directeur), vervolgens zeven jaar LeasePlan (lid raad van bestuur) en sinds 1999 SHV Holdings.

Profijt RA-opleiding: "Daar heb ik vooral bij LeasePlan veel aan gehad. In de onderhandelingen met De Nederlandsche Bank over de bankfunctie die een lease-onderneming toch ook heeft, kwamen opleiding en status goed van pas. Bij SHV speelt het RA-zijn wel mee op de achtergrond, maar niet meer zo prominent. Terugkijkend zeg ik: opleiding, het geleerde en de titel hebben mijn carrière wel richting gegeven, maar er geen stempel op gedrukt. Financiële interesse was er altijd al, de kennis is er zeker door vergroot."

Ups en downs: "Overname en delisting van NPM Capital in 2000. Een leuk bedrijf met veel belangen in familieondernemingen. Ik werk graag met dergelijke ondernemingen, waarbij de eigendomspositie dus duidelijk is. Zwaar was bij Koninklijke Bunge een reorganisatie doorvoeren waarbij ontslagen vielen. Wegsturen van mensen die altijd hun best hebben gedaan is niet leuk."

De accountant van morgen: "Moet zich tot het eigen werkgebied beperken. Geen grote, brede adviesbroek aantrekken. Audit only, please."

'Het geleerde en de titel hebben mijn carrière richting gegeven, maar er geen stempel op gedrukt.'

5 Robert-Jan van de Kraats

Robert-Jan van de Kraats (46) is bij Randstad Holding vice-voorzitter van de raad van bestuur en cfo (2001). Hij is commissaris bij Ordina en SNS Reaal. Ging in 1979 werken bij een accountantskantoor, omdat "dat een hele aardige manier zou zijn om veel van ondernemingen te zien". Begon toen ook met de NIVRA-opleiding, door hem *the hard way* genoemd. "Het was vooral een emotionele keuze, ik zou onderweg wel zien wat ik echt wilde worden." Dat bleek niet accountant te zijn, want toen hij als interimmanager werd ingezet, wist hij het: "Gauw naar de andere kant van de tafel, aan het stuur leek me veel leuker. Mee-ondernemen, dat wilde ik." Hij zwaaide in 1989 (nog niet RA) af als controleleider en werd financieel directeur bij het Deense Grundfos (technologiesector). Het jaar daarop haalde hij alsnog zijn RA-titel. Tussen 1993 en 2001 vervulde hij diverse financiële en andere management-functies bij kredietverzekeraar NCM.

Profijt RA-opleiding: "Jarenlang veel plezier van gehad, en nog steeds.

Niet alleen geleerd en ervaren hoe het spel is van de grote lijnen, maar ook oog gekregen voor de details op de werkvloer. Dáár leer je hoe een bedrijf echt in elkaar zit."

Ups en downs: "De uitzichtloze kascontroles en dikke pakken inkoopfacturen in de eerste jaren bij het accountantskantoor - vreselijk! Hoogtepunt: de switch van accountancy naar besturen. En ook: het succes van Randstad en de AEX-notering in maart."

De accountant van morgen: "Stoppen met onbegrepen en onzichtbaar zijn. Er is bij stakeholders te weinig begrip voor risicomanagement en de controls daarop. Accountant en ondernemer moeten dat samen uitleggen. Wat dat betreft is er in de positie van de accountant echt een keerpunt nodig. Naast expert zijn moeten ze een meer authentieke persoonlijkheid tonen."

'Naast expert zijn moeten accountants een meer authentieke persoonlijkheid tonen.'

‘Ze wilden me helpen bijdragen aan de turn-around van technologische cowboy-cultuur naar volwassen ondernemingen.’

15 Peter Wennink

Peter Wennink (49) is executive vice president en cfo bij ASML Holding NV. Daarnaast is hij commissaris bij Bank Insinger de Beaufort, lid van de adviesraad van Euronext en lid van de Rijkscommissie voor Export, Import en Investeringsgaranties. Hij startte als jongste assistent bij de Nederlandse Accountants Maatschap, werd in 1993 registeraccountant, en stapte in 1998 als Deloitte-partner over naar ASML Holding. Over de keuze voor accountancy: “Gebaseerd op een natuurlijke aanleg voor de omgang met cijfers, en het was gewoon leuk.” Bij ASML werd hij financieel directeur, maar niet alleen vanwege zijn RA-opleiding. “Ik was gespecialiseerd in het ter beurze brengen van ondernemingen, en dat speelde bij ASML. Ze wilden me hebben en helpen bijdragen aan de turn-around van technologische cowboycultuur naar volwassen onderneming.”

Profijt RA-opleiding: “Minder dan allesbepalend, meer dan marginaal. Heel vormend, goed de diepte in gegaan. Nuttig in de financiële functies en transformaties en reorganisaties, prettig als bagage in de brede business exposure van het general management.”

Ups en downs: Dat de beurswaarde sinds zijn start bij ASML is vertwintigvoudigd beschouwt Wennink als een hoogtepunt. “Negatief is dat er reorganisaties waren, met ontslagen. Voor de betrokkenen niet goed, voor de bedrijfs sfeer evenmin. Het hoort bij een cyclische onderneming als de onze, maar toch.”

De accountant van morgen: “Zijn uitdaging - maar in feite die voor de hele financiële discipline - is een evenwicht vinden tussen de noodzakelijke codificering van het accountantsberoep en de bedrijfsmatige toepassing daarvan. Daartoe moet zeker ook de onderneming met de accountant open communiceren, het samen doen. Pro-actief met elkaar aan tafel, waarbij de accountant dus geen regel-freak is, maar toepassingsgericht en het primaat volgt van *substance over form*.”

De top 25 bevat welgeteld één vrouw.

aandeel financieel specialisten onder de ceo's te verhogen. Volgens een eind 2006 gepubliceerd onderzoek heeft slechts één op de vijf Amerikaanse ceo's ervaring als financieel directeur. De adviesfirma pleit ervoor om dat aandeel te vergroten, omdat cfo's als 'objectieve cijferaanpak' juist het vertrouwen van de aandeelhouders zouden genieten. Wellicht zal die verschuiving op termijn ook in Nederland te zien zijn, met mogelijk meer RA-ceo's als resultaat. Overigens is het huidige aantal RA-ceo's wel erg klein. In het recente verleden waren er meer prominente voorbeelden, zoals Shell-topman Cor Herkströter en Aegon-ceo Kees Storm. Beiden zijn overigens nog steeds actief als commissaris. Storm onder meer bij zijn oude werkgever Aegon en Herkströter onder meer als president-commissaris bij ING Groep (zie tabel).

In de categorie bedrijven met een omzet van minder dan een half miljard euro (niet gestructureerd onderzocht) zitten mogelijk ook meer RA-ceo's. In elk geval een bij mediabedrijf

Top 25 RA's in bedrijfsleven

	Naam	Bedrijf	Functie	Beursnotering	Omzet 2005 x miljoen euro
1	Henk Scheffers	SHV	cfo		15.151
2	Marcel Smits	KPN	cfo	AEX	11.731
3	René Hooft Graafland	Heineken	cfo	AEX	10.796
4	Frits Vervoort	Vedior	cfo	AEX	6.851
5	Robert-Jan van der Kraats	Randstad	cfo	AMX	6.639
6	Rinse de Jong	Essent	cfo		6.325
7	Floris Waller	Buhrmann	cfo	AEX	5.890
8	Tjalling Tiemstra	Hagemeyer	cfo	AEX	5.595
9	André Boudewijns	Friesland Foods	cfo		4.419
10	Herman Hazewinkel	Koninklijke Volker Wessels Stevin	ceo		4.157
11					
12	Rob Ruijter	Nielsen	cfo		3.457
13	Bert van der Schelde	LogicaCMG	cfo	AMX	2.683
14	Aart Klompe	Getronics	cfo	AEX	2.593
15	Peter Wennink	ASML	cfo	AEX	2.529
16	Ronald Icke	United Services Group	ceo	AMX	1.978
17	Frank Dorjee	Draka	cfo	*	1.879
18	Han Wagter	Wessanen	cfo	AMX	1.877
19	Huub Rozendaal	Sligro Food Group	cfo	*	1.546
20	Pam van Olphen	Endemol	cfo	*	900
21	Jan Slootweg	Athlon	cfo		785
22	Fred Arp	Telegraaf	cfo	*	739
23	Jack de Kreij	Vopak	cfo	AMX	687
24	Eiko Ris	Kendrion	cfo	*	522
25	Peter van Rossum	Rodamco Europe	cfo	AEX	503

* = beursgenoteerd